

ючись на його здатності самостійно керувати процесом освіти, передбачає в процесі іншомовної професійної освіти передусім формування в студента самостійності в набутті навичок і вмінь іншомовної професійної комунікативної компетенції — іншомовної комунікативної компетенції в її професійному варіанті.

У процесі іншомовної професійної освіти, як відомо, застосовують різні (авторитарна, особистісно-орієнтована, індивідуально-орієнтована, самоорієнтована) моделі педагогічної взаємодії студент — викладач, в яких створюються неоднакові умови для розвитку освітньої автономії студента. Освітня автономія студента в процесі вивчення іноземних мов представлена такими різними видами, як обмежена, частково обмежена, напів- і повна автономія.

В умовах економічного ВНЗ оптимальними моделями педагогічної взаємодії, де студент може повністю реалізувати свої можливості, будуючи власні навчальні стратегії в процесі вивчення іноземних мов, є, на наш погляд, індивідуально-орієнтована і особистісно-орієнтована моделі.

Індивідуально-орієнтована — об'єктно-суб'єктна, безпосередня і опосередкована модель, поширення якої пов'язано із швидким розвитком інформаційних технологій. Характеризується суттєвим зниженням ролі і сфери впливу викладача, який на основі друкованих і комп'ютерних програм навчання, застосування інформаційних технологій допомагає студенту визначити індивідуальну стратегію опанування іноземних мов.

Особистісно-орієнтована — суб'єктно-об'єктна модель, яка передбачає спілкування студента і викладача як рівноправних партнерів. Підвищується роль самонавчання. Одним із головних завдань викладача є створення умов для автономної іншомовної мовленнєвої діяльності кожного студента.

Щодо самоорієнтуючої моделі взаємодії, то вона більш характерна для студентів старших курсів, в яких вже сформовано навички самостійної роботи. Це — суб'єктна модель, при якій автономія студента реалізується найбільшою мірою. Студент одночасно є і об'єктом, і суб'єктом навчання з чітко вираженою орієнтацією на самоосвіту.

*Н. А. Мовчанюк, старш. викл.,
Р. А. Гаращенко, старш. викл.,
кафедра іноземних мов*

НАВЧАННЯ ІНШОМОВНОГО ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ЧИТАННЯ

Під професійно орієнтованим читанням (ПОЧ) ми розуміємо читання студентами або фахівцями іншомовних автентичних текстів академічних чи економічних з метою отримання інформації для подальшого її використання у практичній комунікації. Іншими словами, це читання на користь професії.

Здібність студентів до адекватного смислового сприйняття таких текстів різних жанрів формується вже в стінах ВНЗ не тільки на заняттях з іноземної мови (ІМ), але й у процесі вивчення студентами інших професійних дисциплін, і називається комунікативна компетенція (КК). КК читача професійно орієнтованого тексту визначається багатьма компонентами, перелік яких остаточно не встановлений у методичній літературі. Проте більшість дослідників, серед головних компонентів незмінно виділяє лінгвістичний, предметний, текстовий і стратегічний компоненти.

Цілі навчання читання іноземною мовою є різними на різних етапах. Так, перший етап (І семестр) є перехідним між шкільним і вузівським курсами навчання. Зважаючи на те, що переважна більшість студентів-першокурсників не володіють уміннями професійно орієнтованого читання навіть рідною мовою, а також мають низький рівень знань з іноземної мови, навчання читання на цьому етапі має на меті розвиток та активізацію умінь у роботі з адаптованими текстами. Головне завдання другого етапу передбачає передусім розвиток у студентів умінь пошуку та осмислення інформації під час роботи з оригінальною фаховою літературою. Третій етап — етап так званого зрілого читання — ставить за мету розвиток та вдосконалення вміння здійснювати творчий пошук та обробку інформації, отриманої при роботі з оригінальною літературою з фаху.

Всі ситуації читання можна умовно розділити на дві групи: ситуації, коли текст читається для себе, і результат розуміння залишається в надрах свідомості читача, і ситуації, коли читач зобов'язаний передати одержану інформацію іншим у тій або іншій формі, тобто результат розуміння може бути винесений в зовнішній план. Саме ситуації другого типу характерні для навчального ПОЧ.

Зріле іншомовне читання — це завжди читання про себе. Для англійської мови швидкість читання про себе для зрілого читача визначена в 250 слів за хвилину.

Об'єктами контролю рубіжних або підсумкових тестів з читання стають уміння розуміти основний зміст тексту, розуміти

логіку повідомлення навіть якщо слова незрозумілі, визначати основні смислові віхи повідомлення і систематизувати їх застосовувати прийоми різних видів читання (вибіркового, вивчаючого та ознайомлювального), критично оцінювати прочитане, порівнювати та інтерпретувати інформацію з різних текстів, розуміти основні та другорядні факти в повідомленні, вилучати задану інформацію.

Ми вважаємо, що об'єктами контролю ПОЧ у навчальних умовах ВНЗ є наступні характеристики: швидкість читання, повнота розуміння, глибина розуміння.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ ЧИТАЧА
ПРОФЕСІЙНО ОРІЄНТОВАНОГО ТЕСТУ**

Компоненти КК	Знання	Уміння і навички	Критерій компетенції	Спосіб перевірки
Лінгвістична компетенція	Лад мови, що вивчається	Фонетичні, лексичні, граматичні навички	Повне розуміння фактів тексту	Усний або письмовий переклад всього тексту без словника
Предметна компетенція	Фонові знання, терміни за фахом	Опора на фонові знання, використання термінів як ключових слів	Розуміння термінології	Кпоуз-тест, створення схеми або креслення
Текстова компетенція	Функціональний тип тексту, текстова матриця	Анотування	Розуміння комунікативних блоків тексту і їх ієрархії, розуміння основної ідеї	Анотація
Стратегічна компетенція	Лад мови, термінологія, функціональний тип тексту	Смислова і мовна здогадка, прогнозування, пошук інформації відповідно до мети читання	Швидкість читання	Відповіді на питання, переказ, інтерв'ю, реферат

В. В. Морозов, канд. істор. наук, старш. викл.,
кафедра політології і соціології

**ПРИКЛАДНИЙ АСПЕКТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЬ
З ПОЛІТОЛОГІЇ**